

KUURROMYKKÄIN LEHTI

SUOMEN KUURROMYKKÄINLIITON ÄÄNENKANNATTAJA

N:o 7—8.
Heinä—Elokuu.

TOIMITTAJAT:
JOHN SUNDBERG HUUGO NYBERG
Vastaava. Toim. sihteeri.
Johanneksentie 4,
pub. 81 54.

26:s vuosik. 1921.

— Tilauksia vastaanotetaan kaikissa postitoimistoissa. — Hinta 10 mk. koko vuodelta. —

Kouluajan muistelmia.

Siitä on jo 16 vuotta kun me opettaja J. K. Palomaan ensimmäiset varsinaiset oppilaat lope-
timme koulunkäyntimme Turun kuuromykkäin
koulussa. Tämän 16:sta vuoden aikana on eh-
tynyt tapahtua paljon. En puhu tässä maailman
poliittisista ja taloudellisista mullistuksista, vaan
ainoastaan omista oppilastovereista. Heitä oli kou-
lun loputtua 12, joista puolet poikia ja tyttöjä.
Näistä on eräs mies hiljattain kuollut Helsingissä,
ja yhdestä tyttöoppilaasta ei tämän kirjoittajalla ole
pitkiin aikoihin ollut mitään tietoa. Jällellä ole-
vista on 5 joutunut avioliiton satamaan, joista yksi
pari on siinä onnellisessa asemassa, että voi har-
joittaa hyvin tuottavaa maanviljelystä ja karjan-
hoitoa omalla konnullaan Satakunnassa. Kaikki
muut toimivat eri ammatin aloilla eri paikoilla
maata, kahta lukuunottamatta, jotka toimivat toin-
en puhtaaksi-kirjoittajattarena ja toinen taide-
maalarin epäkiitollisella alalla.

Opettaja Palomaa taas on sillä ajalla ehtinyt
viedä toisen oppilas joukkonsa koulutaipaleen läpi.
Hänen kotmas oppilasjoukkonsa, 5 poikaa ja 5 tyt-
töä, lopettaa koulunkäyntinsä ensi keväänä, ja sitä
seuraavana syksynä hänellä on taas neljäs oppilas-
joukkonsa, pieniä poikia ja tyttöjä ympärillään,
jotka hän vuorostaan ohjaa tiedon alkulähteille ja
käytännölliseen elämään koulun loputtua.

Siirrymme ajassa 18 vuotta takaperin. Olimme
silloin koulun kuudennella luokalla. Tietoja rak-
kastava ja valistusystävällinen opettajamme oli jo
kauvan huomannut, että tavalliset koulukirjat eivät
lähestulkoonkaan tyydytä kehittyneempäin ja luku-
haluisten oppilaitten opin- ja tiedonhalua, ja ollen
selvillä kirjallisuuden kehittävistä ja jalostavasta
merkityksestä hän siinä tarkoituksessa pani alulle
oppilaslainakirjaston perustamisen kouluun. Hyviä
kirjoja saatiin lahjoitusten ja oston kautta. Kirjat
numeroitiin ja varustettiin opettajain laatimilla lai-
naussäännöillä, joitten kirjoittamisessa Lauri Vai-
nola ja opettajan „sihteeri“ I. Ojala olivat apuna.
Pian olikin lainakirjasto siinä kunnossa, että kir-
jain lainaaminen oppilaille voitiin aloittaa. Lainaus-
oikeus suotiin ei vain kuudennen luokan, vaan

myöskin kaikille ylempäin luokkain oppilaille. Ah-
keraan lainakirjastoa silloisissa oloissa käytettiin-
kin, mikäli se ei koulutyötä haitannut. Vaan oli-
han sellaisiakin, jotka eivät viitsineet lukea enem-
pää kuin koululäksyt ja sanomalehtiutiset, vaan
onhan sellaisia aina paljon kuulevienkin joukossa.
— Luetun kirjan sisällöstä sai oppilas tehdä pää-
piirteissään selkoa opettajalle. Kirjoissa löytyvät
vaikeat ja oudot sanat kirjoitettiin muistiin, ja opet-
taja selitti niiden merkityksen. Siten opittiin pal-
jon uusia sanoja ja kehityttiin rivakasti henkisellä
alalla. Mutta joukossamme oli myös monta var-
sinaista ja heikkolahjaista kuuromykkää joitten ke-
hitys on hidasta. Sellainen on asianlaita tavallisesti
kaikkiin varsinaisiin, lapsuudesta saakka olleisiin
kuuromykkiin nähden.

Niihin aikoihin tai ainakin vuotta varemmin esi-
tettiin koulun eräässä juhlatilaisuudessa *näytelmä-
kappale* eli *vuorokeskustelu*: „Punanen tupa.“ Sen
oli opettaja Palomaa mukaillut Z. Topeliuksen sam-
nan-nimisestä vuoropuhelusta oppilaiden käsitys-
kantaan vastaavaksi. Huolellisesti ja innolla oli
hän valmistellut kappaletta esittämään oman oppi-
laansa Astra Pousen (nyk. rva Lahoniitty) sekä
erään alemman luokan oppilaan, ynnä pienen poj-
jan, joka esitti köyhää poikaa. Esitys sujui hyvin
ja sitä seurattiin suurella tarkkaavaisudella. Se
tuotti kauniin ja nautintorikkaan vaihtelun koulun
muuten vaatimattomaan juhlaan ja palkittiin vilk-
kailla kättentaputuksilla. Luulen että moni paloi
halusta nähdä se uudelleen, eikä ihmekään, sillä
olihan se ensimmäinen kerta koulussamme, kun
näytelmän kaltainen vuorokeskustelu esitettiin.
Sillä oli oma uutuuden viehätöksensä, samalla
kun se oli opettava ja jalostava. — — —

Ollessamme seitsemännellä luokalla opettajamme
keksi kolmannenkin uutuuden kouluun. Perus-
tettiin näet ensimmäinen *oppilaslehti* 1904. Siihen
sai jokainen luokan oppilas kirjoittaa mitä tiesi
ja miten taisi, ja „päätoimittajaksi“ otettiin I.
Ojala, jonka tehtävänä oli korjata ja oikoa toveri-
ensa, oppilastoimittajien kirjoitukset ja kirjoittaa
ne kaksipalstaisina isolle kirjoitusarkille. Siten

lehti ilmestyi kerran kuukaudessa koko kevätlukukauden ajan. Oppilaat saivat lehden lukea vuoronsa mukaan, ja tarkkaan se luettiin, sillä jokainen oli utelias lukemaan mitä toinen kirjoitti. Samalla siinä nähtiin omat kirjoitukset oikaistuin. Lehdellä oli siis oma kehittävä merkityksensä oppilaisiin nähden. Eikä vain omat oppilaat sitä lukeneet, vaan myöskin silloiset maisteri E. Lückin VIII luokan oppilaat lainasivat lehden luettavakseen ja sen jälestä kävivät osoittamassa huomaavaisuuttaan erittäinkin „päätoimittajalle.“

Opettaja itse oli lehden „sensorina“, joka katsoi ettei mitään sopimatonta tai luvatonta pääsisi pujahtamaan lehden palstoille.

Kahdeksannelle luokalle pääsyämme jatkettiin lehden toimittamista kerran kuussa koko syyslukukauden ajan. Tällä kertaa otettiin „päätoimittajaksi“ Ida Vanamo, sillä entisellä „päätoimittajalla“ oli paljon muita toimia opettajan „sihteerinä“ Kevätlukukaudella, joka viimeisenä lukukautena oli kiireinen opin aika, lehden toimittaminen keskeytettiin ja jätettiin perinnöksi seuraaville luokille. — — —

Saipa opettajamme Palomaa koulussa alulle neljännemmän uutuuden, n. s. *vapaillanviettoja* eli *luokkakokoukset* määrättyinä iltoina. Ne saivat alkunsa jo silloin kun olimme seitsemännellä luokalla, ja jatkettiin kahdeksannellekin luokalle pääsyämme. Vuoden mittaan niitä ei sentään voitu kovin usein pitää. Mutta ne illanvietot, mitkä voitiin pitää olivat virkistäviä ja hauskoja vaihtelua koulun muuten jokapäiväiseen ja yksitoikkoiseen elämään sekä hyvänä vastapainona sille, ettei iltoja kulutettu rentustelemiseen tai muuhun sellaiseen. Illan ohjelmina oli puheet, lausunto, vuorokeskustelut, kertomukset, vapaakeskustelu y. m. pistettiin välistä leikiksikin. Ohjelmaan kuuluivat myös virvokkeet y. m. sellaiset, joita kiitollisina ja hilpeän mielialan vallitessa nautittiin. Toimeliaimpia ohjelman suorittajia oli Anna Kainmaa (nyk. rva Kuutti eli Kuusela) Mainitsemisen ansaitsee myöskin Ida Vanamo.

Tällaiset luokkakokoukset illanviettoina kuuromykkäin kouluissa ovat hyvin suositeltavia. Ovathan ne omiaan kasvattamaan yhteishenkeä, samalla kun ne ohjelmineen vaikuttavat virkistävästi, kehittevästi ja jalostavasti. — — —

I. Ojala.

Kirje Amerikasta.

Tervehdykseni täältä vieraalta maalta! Kirjoitan ensimmäisen kerran joitakin uutisia matkaltani Amerikkaan, jonne saavuin perille joulukuun 16 p:nä v. 1920.

Kun Ylistaron kotipaikkakunnalta oli saatu kaikki muut tarvittavat paperit, niin matkustin Vaasaan

ja jätin ne maaherran virastoon ja jonkun päivän kuluttua hain passini. Sitten läksin Seinäjoelle lähimpään laivakonttoriin, sain sieltä piletini, jonka lankoni eli sisareni mies lähetti ja annettiin minulle myös toinen Gunnard-linjalle menevä todistus. Siinä oli 30 kysymystä ja vastasin kaikkiin kysymyksiin. Viimeksi läksin etelään lähelle Helsinkiä, missä äitini asuu, joka nykyään on vielä Järvenpäässä. Siellä minäkin oleskelin pari viikkoa ja lopuksi matkustettiin Helsinkiin ja ajoimme raitiovaunulla kahteen konttoriin ja annoin passini ja todistukset ja myös täältä lähetetyt takauspaperit. Seuraavana päivänä taas lähdettiin samaan paikkaan. Silloin oli passini hyväksytty ja viimeksi myös passini leimattiin. Minulta meni passin leimaamiseen ja muihin työpalkkoihin kaikkiaan 450 mk. ja laivakonttoriin 90 mk. Iltajunalla matkustin Hankoon, jossa olin 2 yötä siirtolaishotellissa. Siellä tarkastettiin silmiä ja myös rokotettiin sellaisia, joita ei oltu kotipitäjässä ennen rokotettu. Kun oli tarkastettu niin sain tarkastuslapun ja siihen oli myös merkitty lääkärin leima. Se viimein näytettiin satamassa herroille, jotka päästivät ihmiset laivaan, joka lähti marraskuun 13 p. Laivassa oli ainoastaan suomalaisia ja ruotsalaisia. Laiva kulki vuoroin hiljaa ja lujaa. Se kääntyi myös kallellensa sillä oli kova pohjoistuuli ja vettä löi aina vain yhtämittaa kannelle. Välistä menin kannelle eikä näkynyt metsää eikä taloja. Merellä nousi suuria aaltoja, laiva kiikkui, kulki ylös ja alas mutta en ollut merikipeä. Toiset olivat kipeitä. Kun laitettiin ateria pöydille niin sekin pyöri pöytää alas ja viimein putosivat ruuatkin lattialle ja osa sai olla ilman ruokaa jos eivät kädellänsä tarttuneet kiinni. Astiat putosivat lattialle, vaan ne eivät särkyneet, sillä ne olivat rauta-astioita. Kahden vuorokauden kuluttua laiva saapui Kööpenhaminaan. Sillä aikaa laivasta otettiin lastit pois ja sitten jatkettiin taas matkaa. 2 1/2 vuorokauden perästä saavuttiin Englantiin, Hullin satamaan. Siellä tarkastettiin tavarat ja astuimme satamaan. Meidät jaettiin kahteen ryhmään: ne, jotka menivät Kanadaan ja ne, jotka menivät New Yorkiin. Ajoimme kahdella hevosella ja lopuksi raitiovaunuilla konttoriin ja näytettiin tikettiä (pilettiä) ja annettiin kaikille rautatielippu, jolla matkustettiin iltajunalla Liverpooliin. Siellä oli vapaa huone ja ruoka hotellissa ja taas tarkastettiin silmiä ja käsivarsia, jotka ovat rokotetut Suomessa. Sitten lähdimme satamaan. Se oli täynnä eri-kielisiä ihmisiä. Sitten astuimme laivaan kun oli näytetty passi ja piletti. Muutamia jätettiin satamaan eikä päästetty laivaan kun eivät olleet hankkineet täydellisiä papereita. Laivassa näytettiin makuupaikat kaikille, joilla oli numerot lapussa. Laivassa oli myös ruokasali, seurusteluhuoneet, kauppuoti ja muita sellaisia. Laivassa oli suomalaisia, ruotsalaisia, italialaisia, japanilaisia ja jonkun verran neekereitä, miehiä ja naisia, eri kielisiä. Tämä „Saxonia“ niminen laiva

saapui ensin Kanadaan Halifax-nimiseen satamaan. Osa väestä lähtivät satamaan laivasta. Kun oli purettu laivasta sekä lasti että ihmiset, niin laiva jatkoi matkaa taas eteenpäin. Joulukuun 2 p. laiva saapui New Yorkiin. Mutta me muukalaiset emme päässeet maihin, vaan täytyi olla laivassa 4 päivää, sillä oli Ellissaarella kova tungos. Toiset pääsivät vapaasti kun ovat tämän maan kansalaisia. Kun väki sieltä väheni, niin muutimme toiseen laivaan, joka vei Ellissaarelle. Toiset pääsivät heti takaisin, kun on asiat korjattu. Mutta minä en päässyt, sillä raha puuttui. Omaiseni ei tulleetkaan New Yorkiin vastaan, että olisin saanut maihinnousurahan. He eivät ole tietäneet koska tulin. Kirjoitin omaisilleni, että lähettäisivät tämän maan rahaa minulle, sillä kotimaan raha ei kelvannut. Minä en muistanut vaihtaa Hangosta Suomen rahat tollareiksi niinkuin muut vaihtoivat. En yksin sitä tietänyt eikä minulla ollut toveria ollenkaan, menin aina toisten perästä. Ellissaarelta lähetettiin sähkösanoma omaisilleni ja pyydettiin kymmentä tollaria, että laskettaisi minut pois. Mutta se ei mennyt perille. Veljeni Emil odotti asemalla 2 päivää turhaan ja kun ei minua kuulunut tulevan, niin hän lähti Ellissaarelle ja haki minut pois. Olin jo ollut siellä 10 päivää ja siellä oli kauhean ikävä, sillä ihmisiä tuli melkein joka päivä että ei ollut aikaa käydä herrojen puheilla. Ei silloin tarvinut maksaa sillä veljeni oli hakija. Siellä oli myös lääkärin tarkastus. Toisia tarkastettiin aivan alasti, minulta vain silmiä ja korvia. Minä näytin takauspaperin, sillä olisi hyvin vapaasti päästetty, mutta raha vain puuttui. Sitten matkustin veljeni kanssa taas laivalla New Yorkiin ja sieltä menimme raitiovaunulla asemalle. Minusta näytti kummalliselta, että katuvaunuja oli kolmekerroksisia. Se kulki kadun alla, kadulla ja ilmassa. 1 1/2 vuorokautta olimme junassa ja se kulki paljon pikemmin kuin Suomessa ja sitten olimme Connentin asemalla ja ajoimme autolla vähän matkaa ja loput matkaa ajoimme perille kahdella hevosella. Ensín menimme veljeni taloon, jossa hänellä on perhe. Myöhemmin veljeni kyyditsi minut sisareni luokse. Hänelläkin on mies ja lapsia ja asun heidän luonaan maatalossa.

Olimme matkalla viiptyneet 2 ja 1/2 viikkoa ja vielä lisäksi kaksi viikkoa pysäyspaikoissa siis 4 ja 1/2 viikkoa. Täällä langollani on 3 hevosta, 12 sarvikarjaa ja 120 siipikarjaa. Täällä kasvaa monta kymmentä omenapuuta y.m. kasvia ja syön vallan joka päivä omenia ja vehnäleipää. Olin myöskin lypsämässä lehmiä lankoni kanssa. Täällä tapaa kaikki amerikalaiset miehet lypsää, mutta joskus vähän suomalaiset naisetkin.

Antti Viitanen.

Kun ihme tapahtui.

(Legendamainen taru).

Elsikki oli syntymästä saakka ollut kuuromyykkä, mutta hänelle tapahtui se ihme, että tyttösenä hän alkoi kuulla vähitellen enemmän ja enemmän. Koulussa havaittiin hänet harvinaisen eteväksi oppilaaksi. Älyn, vilkkouden ja rohkeuden vuoksi joutui hän koulussa sekä myöhemmin maailmassa aivan pian huomion ja kunnianosoitusten, mutta myöskin kateuden esineeksi. Alussa tämä kutkuttomana hän nautti kaikesta, mitä elämä tarjosi. Mutta ajan pitkään hän huomasi ikävoivänsä vielä jotain parempaa. Hän oli alkanut tuntea kyllästymistä elämän nautintoihin, iloihin ja riemuihin ja vasta nyt tiesi hän, ettei mikään voi taata ihmiselle pysyvää rauhaa ja onnea kuin ainoastaan vähän tyytyminen ja yksinkertainen, hiljainen elämä. Sillä kuta enemmän ihmistä hemmotellaan ja ihaillaan, sitä enemmän hän tottuu vaatimaan itselleen yhä suurempaa huomionosoitusta ja kaipaamaan yhä suurempaa ihailua, mukavuutta ja nautintoa.

Tapahtui kerran, että Elsikille sattui pyöräyttävän suuri onni, mutta sen onnen perästä tuli kuoleman tuska, kuten kohtalo useinkin varustelee erälle suuret onnet ja kuolemantuskat. Silloin vasta tuossa nautinnonhaluudessa tyttössä tapahtui muutos. Vasta nyt hän löysi lohdutuksen ja rauhan Jumalan sanasta ja yksinäisyydestä. Varsinkin legendat ja pyhimyksien elämäkerrat kiinnittivät suuresti hänen mieltänsä. Mutta toiselta puolen elämän humu riemuineen ja nautintoineen houkutteli iloluontoista ja elämänhaluista Elsikkiä, sillä terve, vilkas ja älykäs tyttö ei voinut säästyä elämän houkutuksilta ja kiusauksilta. Sitä paitsi hän tiesi omasta kokemuksestansa, että suuria, kevytmielisiä nautintoja seuraa elämänykkyllästyminen. Tähän aikaan hänet valtasii kaiho saada tulla lähemmäksi Jumalaa, jonka tuntemisonnea hän on saanut monastituta. Siksiäpä Elsikki ikävöi eristäytyä maailmasta ja omistautua yksin ja omassa kammiossaan Jumalalle. Tästä syystä hän matkusti kotimaastaan, Suomesta, Italiaan silmäilemään pyhää Roomaa. Lopuksi hänen onnistui päästä erään pappismunkin välityksellä paavin puheille. Elsikki poloinen ei ollut tuntenut koskaan itseänsä onnellisemmaksi ja autuaallisemmaksi kuin nyt, jolloin »pyhä isä» laski lempeästi kätensä hänen päällelensä. Hän pääsi erään roomalaisen luostarin asukkaaksi, nunnaksi, muttei vielä vakinaiseksi. Siellä, hiljaisessa luostarielämässä, tunsii hän viihtyvänsä, sillä sielu sai olla rauhassa, sinne

ei kai'u maailman sotaiset viestit eikä sinne ulotu elämän nautinnot, sydäntuskat, sielun rauhattomuus, toivottomuus, elämäänkyllästyminen ja kaikenlaiset huolet; siellä sielu saa olla alituisessa vuorovaikutuksessa Korkeimman kanssa. — Hänen korviinsa kantautui hiljainen humina luostarin pyhain kellojen soitosta, sisarien »Ave Maria» lauluista ja messukuoroista, johon hän ei voinut osaa ottaa kuuroutensa vuoksi. Jokapuolella oli täynnä pyhimyksiä, kuten pyhän Cecilian, pyhän Mikaelin, pyhän Angelon, pyhän Augustinuksen, sekä joukko neitsyt Marian ja Kristuksen kuvia, ristejä, rukousnauhoja, vahan kynttilöitä y. m. Tähän aikaan huomasi Elsikki ihmeekseen kuulonsa kehittyvän kehittymistään. Se johtui kuulon harjoittumisesta kellojen soiton, laulun ja messun kautta. Mutta hänen hurskaat sisarensa ja pyhä äitinsä (luostarin johtaja), pitivät tätä jumaläidin armon osoituksena. Luostarissa hän kiintyi pyhimystaruihin. Muun muassa tutustui hän hurskaan Bernadette Sonbirouksen elämäntarina. Silloin hänet valtasi kiihkeä halu nähdä pyhää Lourdes'ia ja ihmeitä tekevää jumaläidin kuvaa, joka on parantanut monta sairasta. Johtajan luvalla sai Elsikki matkustaa Ranskaan, Lourdesiin, jonne rientävät kaikista maan ääristä raajarikot, rammat, sokeat y. m. toivossa saada liikuntakykynsä ja terveytensä. Paujoen rannalla sijaitsevassa luolassa, missä ihmeitä tekevä madonnankuva ja pyhä lähde ovat vielä nykyäänkin, polvistui hän ja rukoili hartaasti. Ja katso! hänen korvansa aukenivat, sillä nyt hän kuuli lähteen lirinää, rukoilijain hiljaisia rukouksia ja liikkeitä. Hänen rinnastansa kohosi harras, nöyrä kiitos, hänen silmistänsä tulvi ilonkyöneleitä ja hän rupesi nyt ensi kerran laulamaan toisten kanssa. Ei koskaan ennen hän ollut tuntenut syvempää nöyryyttä, hartaampaa kiitollisuutta ja suurempaa onnea kuin nyt ihmeen tapauduttua. Lourdes'ista matkusti hän kotimaahansa katsomaan omaisiansa ja ystäviänsä.

»Lapseni, lapseni», nyyhkytti äiti ilosta, tyttärensä syleillessä häntä. »Suuri ihme on tapahtunut sinulle. Jumalalle olkoon kiitos ja ylistys iankaikkisesti. Ja nyt, tyttäreni, ethän enää koskaan jättäne meitä, jääthän...»

»Oi, äitini, minä palaan takaisin hurskaiden sisarieni luokse, mutta, äiti kulta, iloitse enemmän sieluni autuudesta, äläkä murehdi poissaoloani, onhan Sinulla vielä monta tyttärtä. Ja sitäpaitsi olen päättänyt omistautua koko elämäkseni yksin Jumalalle kuuloni vastalahjaksi. Oi, äitini, vasta nyt sain kuulla oman äitini lempeän äänen...»

Hän matkusti Helsinkiin tervehtimään *entisiä osa-tovereitansa*, kuuromykkiä. Mutta voi, hänen herkkää sydäntänsä vihlaasi kuul-

lessaan jonkun toverin virkahtaneen surumielisesti: jospa minäkin saisın kuulon...! Ah, kuinka mielellään hän olisi antanut onnensa heille, siitä suuresta armosta osattomiksi jääneille. Vaan jokainen ei ole kohtalon yhtä suuressa suosiossa.

Jonkun ajan kuluttua palasi hän takaisin pyhään Roomaan, luostariin, jossa hän rukoili uskollisesti ja ompeli ahkerasti siroja alttari-liinoja, ehtoollispöytäliinoja y. m. käsitöitä. — Eräänä päivänä Elsikki, sisarien ja johtajan suosikki, nukahti autuaasti ja hänet kätkeettiin pyhään maahan, luostarin läheisyyteen, ja muutama kardinaali kunnioitti läsnäolollaan hurskaan, armoitetun suomalaisen nunnan hautausta. Luostarin pyhät kellot soivat surumielisen vienosti ja »Ave Maria» kaikui hiljaisena lauluna ilmassa...

Laina Wainola.

Ammattikoulut ja kuuromykät.

Kuuromykät tahtovat, että heille perustettaisiin omia ammattikouluja, koska heidän on muka mahdotonta seurata tietopuolista opetusta kuulevain koulussa. Samoin tarkastaja Forsiuskin on myöskin samaa mieltä. Kuten lukijat ehkä muistavat, niin hän viime kesänä pidetyssä Aistiviallisten koulujen opettajain kokouksessa Perttulassa puhui erityisten, omien ammattikoulujen perustamisen tarpeellisuudesta kuuromykille.

No niin. Mutta onkohan tuiki välttämätöntä, että kuuromykille perustettaisiin omia, eri ammattialoja vastaavia kouluja kuten maanviljelys-, puutarha-, puuseppäkouluja j.n.e? Minä itse olen käynyt Elisenvaarán 2-vuotisen käytännöllis-tietopuolisen Maanviljelyskoulun läpi kuulevain kanssa ja nyt voin kokemukseni perusteella sanoa, että omasta puolestani en kannata erityisten ammattikoulujen perustamista kuuromykille. Tällaisten koululaitosten perustaminen vaatii melkoisia kustannuksia, eivätkä ne vastaa tarkoitustaan k.m. oppilaiden puhetaidolliseen ja pedagogiseen kehitykseen nähden. Tältä näkökannalta katsoen olisi suotavaa, että jokaisen opinhaluisen kuuromykän olisi parempi ruveta opiskelemaan kuulevain koulussa. Siitä on heille itselleen monta etua. He saavat yhtä perusteellisen ammattisivistyksen kuin kuulevatkin ja sitä paitsi oppivat puhumaan aina paremmin seurustellessa alituisesti kuulevien kanssa. Sillä tavalla he kehittyvät eteviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Mutta yksinäiselle k.m. oppilaalle on kuulevain koulu useimmissa tapauksissa hyvin vaikeata siitä syystä, että kaikki opettajat eivät osaa opettaa kuuroa samalla tavalla kuin kuuromykkäkoulun opettajat. Tämän vuoksi ehdotan, että jos esim. 5—10 kuuromykkää haluavat hakea oppilaaksi jo-

K. F. Puromiehen Kirjapaino O.y.

Tässä esitämme Kuuromykkäin Lehden lukijoille pari kuvaa kirjapainosta, jossa lehteämme on painettu toistakymmentä vuotta. Suurempi kuva esittää latomoa, pienempi osan painosalia. Suurem-

loin liike saattoi muuttaa omaan, tilavaan ja kaikinpuolin ajanmukaiseen kirjataloon Hietalahdenrantaan 17. Samaan aikaan saatiin liikkeelle suurimmalta osalta uusi ja täysin ajanmukainen ko-

Käsinlatomosali.

massa kuvassa keskikäytävällä ensimmäisenä seisoo latojanoppilas k.m. Jussi Luomajoki.

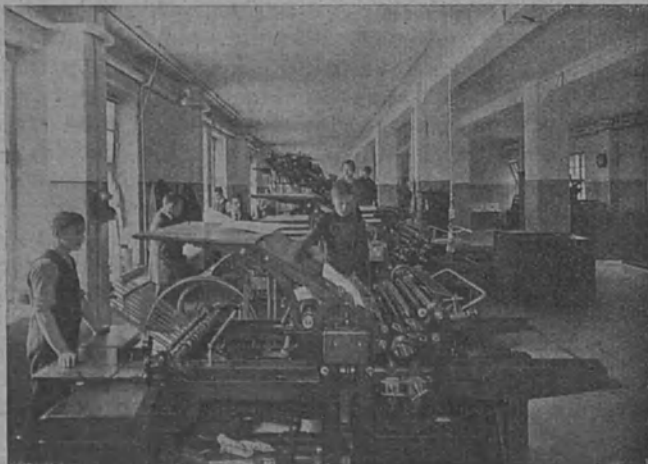
Tämän kirjapainoliikkeen, joka omaa jo pitkäaikaisen kokemuksen alallaan, perusti 18 vuotta takaperin sen nykyinen toimitusjohtaja K. F. Puro mies. Vaatimattomasta alusta on liike säännöllisesti ja yhtäjaksoisesti kehittynyt siinä määrin, että se nykyään voidaan laskea pääkaupunkimme suurimpien kirjapainoliikkeiden joukkoon. Jo 13 vuotta takaperin oli liikkeelle hankittava uusi tilavampi huoneisto, mikä saatiin silloisessa uutisrakennuksessa Lapinlahdenkatu 7, mutta kun liike edelleen vuosi vuodelta laajeni osottautui sekin liian ahtaaksi, joten suuremman hankkiminen alkoi tuntua välttämättömyydeltä. Tämä päämäärä saavutettiin lopullisesti viime vuoden lokakuussa, jol-

neisto. Nykyisin on kirjapainossa 6 suurta pikapainokonetta, joilla kullakin saadaan tunnissa painetuksi noin 1600—2000 lehteä eli arkkiä.

Kirjapainoliikkeemme on ensimmäinen, joka on hankkinut maahamme amerikkalaisen Lanstonin keksimän, irtonaisia tyypejä valavan latomakoneen. Laajempien mietintöjen, yliopistollisten väitöskirjojen, tieteellisten teosten y.m.s. julkaisujen latomi-

nen saatetaan suorittaa loppuun asti tarvitsematta kirjainten puutteesta kiirehtiä painatusta. Tekijällä on tällöin tilaisuus tarkastaa koko teoksen korehtuurivedokset ja korjata esiintyvät virheet ennen painatusta.

Paitsi suurta määrää kirjoja ynnä muita tilapäisiä töitä, painetaan liikkeessä 25 eri viikko- ja kuukausijulkaisua, joiden yhteinen painosmäärä on 75,000 kpl.

Osa painosalia.

honkin ammattikouluun esim. maamieskouluun, niin siihen järjestettäisiin erityinen oma osasto kuuromykkiä varten ja osaston vakinaiseksi opettajaksi otettaisiin sellainen opettaja, joka on täydellisesti perehtynyt kuuromykkäin opetukseen. Tällä tavalla järjestetty opetus olisi omiaan innostamaan k.m. oppilaita pyrkimään ylöspäin tiedoissa ja taidoissa. Tällainen esimerkki on Heimarín puutarhakoulusta, jossa k.m. tytöt voivat menestyä hyvin kuulevain kanssa. No, mitä k.m. pojat arvelevat edellä esitetyn ehdotuksen johdosta? Salmassa huhtikuulla 1921.

A. V. Hartikainen.

Pakinaa.

K. m. kokouksista.

Kuuromykät ovat merkillistä kansaa, ainakin siinä, mikä koskee heidän puhetajojansa. Toiset puhuvat suulla ja toiset huijovat käsillä. . .

Ne, jotka puhuvat suulla toisille k.m:lle tai kuuleville, avaavat suunsa niin paljon, kuin leikalut sallivat, ja ne taas, jotka viittoilevat käsillään, antavat huomaamattaan kynnen- tai nyrkiniskun sivulliselle, joka on sattunut heidän läheisyyteensä tulemaan. — Älkää, hyvät lukijat, luulko, että minä tässä nauraisin kuuromykkiä; en, sillä olen itsekkin yksi heistä. Mutta ymmärtäkää minun pakinani. Tämän aiheutti eräs k. m. kokous kaupungissa, jonka osanottajina oli etupäässä korvat lukossa olevia henkilöitä. Seuratkaa siis kynäni jälkiä. Jo matkalla sinne keksin junassa puoli tusinaa mykkiä, herroja ja neitejä, joitten hienoista puvuista päätelin heidän olleen „oikeita herroja“ ja tiesin päämäärän olevan heillä saman, kuin itselläni. Olin siksi vanhentunut kymmenvuotisessa erilläänelämisessä, etteivät he minua tunteneet. Käytin tilaisuutta hyväkseni ja istuin kahden penkinmatkan päähän heistä. He puhuivat, viittoivat — ja minä „varastin“ heiltä kaikki. Yksi puhui suulla, toinen huijoi käsillään, kolmas nauroi — ja minä myös salaa! Voi, tätä salaista nautintoa! Eräs neiti heistä puhui niin isosuisesti, että minä, taitava viidenpennin heittäjä kun olen, olisin saanut karamellin lentämään hänen maistettavakseen ilman, että hän siihen käsillään kajoaisi. Muuten pelkäsin hänen suunsa repeevän, kun noin avasi puhuesaan.

Kaupungissa sain kävellä eriskummallisia teitä, jotka ovat sannalla ja kivillä peitetyt. Tämä kivitys on kai tarkoitettu jalkineita kuluttamaan. Ihmekös, että kuuromykkiäkin on niin paljon suutareina! Suuntasin askeleeni kaupungin temmellyskentälle, jossa tiesin olevan jonkinlaista hyppimistä, jota sanotaan urheiluksi. Tahdoin omin silmin

nähdä mimmoista se paljon puhuttu hyppiminen on. Jaa, semmoistako se oli, paitasillaan! Kaikki olivat mykkiä. He puhuivat ja huijailivat. He hyppivät jalalla ja seipäällä korkealle kuin nälkäiset kanat saavuttaakseen lyhdettä, joka on niitten yläpuolella. He heittivät rautaista palloa ja suurta kukkakeppiä. Vai tämmöistäkö työtä kaupungissa tehdään, ajattelin. Sitte he rupesivat juoksemaan. He juoksivat kuin hullut; kiristivät, ähkiivät ja puhkivat. Kun se loppui, kysäsin yhdeltä hiki-seltä mieheltä, miltä se maistui. „Olin vähällä kuolla!“

— Vai kuollakseen Te juoksitte?

— Elääksemme, oli hymyilevän ylpeä vastaus.

Sitten tuli kokous. Siellä oli oikein kosolta noita mykkiä. Oli vanhoja, nuoria, ja vääriä ja suoria, kansaa kaikenkarvaista. Oli korkeista hel-sinkiläisistä aina mataliin „maamoukkiin“ asti. Ja sielläkös oli suunavaamista ja huijotilemistä! Myöskin nähtiin yhteentörmäyksiä ja anteeksi-pyyntöjä. Eräs herra nousi puhujalavalle ja avasi suunsa niin, että näkyi melkein kurkkuun asti: tervetuloa! Puhe tulkittiin huijomiskielelle sitä ymmärtäville. Nousipa toinenkin puhumaan, mutta hänen suunsa oli kuin liimattu kiinni, jotavastoin hänen näppäret sormensa liikkui-ivat kuin koneellisesti. Tämä oli parempi ja luonnollisempi puhe kuuroille kuin edellinen. Runsaan ohjelman joukossa oli myös „laulu“. Mielestäni tätä ei olisi ollenkaan sopinut ottaa ohjelmaan, sillä se ei suinkaan ollut mikään laulu, vaan turhan hidasta huijotilemistä, jota minä, ehkä koko yleisö, en ymmärtänyt yhtään mitään. Ehdotan siis tämmöisen „laulun“ kokonaan poistettavaksi käytännöstä. Sillä käsillä ei mitenkään voi laulaa, olipa viittaus miten kaunista tahansa. Joukosta nousi „maamoukkakin“ puhumaan. Hänen maatoista kangistuneista, mutta voimakkaista käsistään lähti sanoja, joita minä ymmärsin yhtä hyvin kuin tapan kir-pun. Olipa se mainio puhe, kun pani kaikki hilpeälle tuulelle.

Kokouspäivän ehtoolla pidetty tavanmukainen iltama teki päivän kaksinverroin pidemmäksi. Se ei kuitenkaan tullut väsyttävän pitkäksi, sillä aika luisti kuin siivillä ja nukkumatit eivät voineet mitään tehdä, ei parhaimmallekaan. Ensiksikin minua ihmetytti tässä tilaisuudessa se, että muutamille miehille annettiin — lusikoita. Ne olivat sormen pituisia ja arvelin yhteen mahtuvan noin 20:s osa minun omatekoisen puulusikkani sisällyksestä. Odotin jännityksellä samoille miehille annettavaksi myöskin soppaa, kun olivat jo lusikoita saaneet. Mutta turhaa se oli; syötävää ei tullut. Nyt selkisi minulle, että nämä lusikat olivat miesten palkat edellisen päivän työstä nim. juoksemisesta.

Tämä kokouspäivä opetti minulle paljon. Se opetti minua avaamaan suuta enemmän ja huijotilemaan käsilläni. Se opetti juoksemaan kilpaa lehmien kanssa, heittämään kiviä ja aidanseivästä,

hyppimään hakotarhassa ja heittäytymään ladon katolta heinäkasen päälle.

Kaiholla muistelen tätä kokouspäivää. Ja toivon, että pian tulisi jälleen tämmöinen päivä. Olen varmasti päättänyt pitää tulevassa kokouksessa tärkeän esitelmän erään kissan elämäkerrasta, joka sai surkean lopun hiiren hampaissa, eikä päinvastoin niinkuin arvoisat lukijat ehkä luulevat. Olen myöskin päättänyt valmistaa puulusikoita ja viedä ne jaettavaksi urheilijoille, ettei tarvitsisi ostaa kalliita teelusikoita.

Lopuksi teen kaikille kokouksessa olleille 19 asteen kumarruksen ja toivotan heille paksua voimista. Tänä vuonna toivon heidät jälleen näkeväni; Terve!

Loimaan Lollo.

Kilpailukutsu.

Asianomaisella luvalla järjestämme Helsingissä syyskuun 10 ja 11 p:nä tänä vuonna Eläintarhan Urheilukentällä *Kansainväliset urheilukisat Pohjoismaiden kuuromykkä-urheilijoille*, joihin kutsumme kaikkia N. D. I:n alaisten seurojen jäseniä osaaottamaan.

Toivon runsasta osanottoa, merkitsemme kuuromykkäurheilutervehdyksellä Helsingissä kesäkuulla 1921.

KUUROMYKKÄIN URHEILULIIITTO

Eino Karilas

*Oskar Wetzell
Sulo Vuokko*

*Antti Jokelainen
Fabian Mattila*

- Kilpailuohjelma:

Lauantaina 10. IX. klo 9 a. p.

1. Kuulantähti (koe)
2. Kiekonheitto „
3. Keihäänheitto „

Klo 4 i. p.

4. 100 m. juoksu (koe)
1. Kuulantähti (loppukilpailu)
5. Korkeushyppy
2. Kiekonheitto (loppukilpailu)
6. 1,500 m. juoksu

Sunnuntaina 11. IX. klo 1 i. p.

4. 100 m. juoksu (loppukilpailu)
7. Pituushyppy
8. 1,500 m. viestinjuoksu (800, 400, 200, 100)
3. Keihäänheitto (loppukilpailu)
9. Seiväshyppy
10. 5,000 m. juoksu

Kaikki heitot tapahtuvat molemmilla käsillä, hypyt ainoastaan paremmalla jalalla.

Ohjelman muuttotoikeus pidätetään.

Määräyksiä.

Kilpailut järjestetään kansainvälisiä voimassaolevia kilpailusääntöjä. N. D. I:n asettamasta kiertokilvestä kilpailaan ensi kerran. Palkintoina jaetaan mitaleja ja arvo-

esineitä. Helsingin Kuuromykkäin Yhdistyksen kunnia-palkinto annetaan Skandinavian parhaalle palkinnonsaajalle. Kuvanveistäjä Juhon Talvian lahjoittama kiertopalkinto annetaan 5,000 m:n juoksussa ja Kööpenhaminalaisen Dövstumian ikämiesten lahjoittama kunnia-palkinto 1,500 m:n viestinjuoksussa voitavalle joukkueelle sekä „Urheiluystävän“ lahjoittama pistepalkinto kilpailujen parhaalle osanottajalle. Mahdollisesti jaetaan muitakin kunnia-palkintoja. Osanottomaksu on Smk. 10:— jokaiselta kilpailijalta ja Smk. 20:— viestinjuoksujoukkueelta ja se ilmoitautuessa suoritettava. Ilmoitus-osanotosta on tehtävä viimeistään elokuun 27 p:nä osoitteella: *Eino Karilas, Helsinki, Kristianinkatu 14, sähkösanomaosasto: Karilas, Helsinki.* Jälkiilmoituksista on suoritettava kaksinkertainen maksu. Ilmoittautuneille toimitetaan pyynnöstä halvat asunnot. Ohjelman muutos-oikeus pidätetään. 50 % alennus matkalippujen hinnoista valtionrautateilla on myönnetty kilpailuun saapuville aktiivisille osanottajille ja urheiluseuran toimihenkilöille.

Edellämainitun urheilujuhlan yhteyteen järjestetään erilaatuisia *juhllisuuksia* osanottajille ja muille asianharastajille seuraavan ohjelman mukaan:

Torstaina 8. IX. klo 8 i. p. Vastaanottojuhla H. K. Y:n huoneustossa Rikhardinkatu 2:ssa

Perjantaina 9. IX. klo 10 a. p. Retki Suomenlinnaan.
„ „ klo 3 i. p. N. D. I:n urheilukongressi H. K. Y:n huoneustossa.

Lauantaina 10. IX. klo 9 a. p. Koekilpailut.
„ „ klo 4 i. p. Urheilukilpailut.
„ „ klo 8 i. p. Iltama Uusmaalaisen osakunnan talolla.

Sunnuntaina 11. IX. klo 1 i. p. Urheilukilpailut.
„ „ klo 7 i. p. Lopettajaisjuhla ja palkintojenjako H. K. Y:n huoneustossa. Juhlan osanottomaksu 20 mk. lähetetään samalla kertaa.

Maanantaina 12. IX. klo 4 i. p. Retkeily H. K. V:n kesäkotii „Satulinnaan“, Oulunkylässä.

Tietoja Kotimaasta.

Lausuntokilpailut pidettiin huhtik. 24 p. Turun kuuromykkäinyhdistyksessä puhekoulun käyneille jäsenille, joita nti *H. Achrén* oli kilpailuihin valmistanut.

Palkintolautakuntaan kuului neljä henkeä, nimittäin opettajat *A. Nyström*, johtaja *E. J. Pesonen* ja opettajat *S. Seppälä* ja *J. K. Palomaa*.

Suomalaiset kilpailutehtävät oli valittu nti N. Helsingiuksen lukukirjasta „Kertomuksia kuuromykkäille.“ Osanottajat jakautuivat, kuten ennenkin, kahteen ryhmään.

Suomalaisessa A-ryhmässä, jossa oli neljä osanottajaa, sai I palkinnon *Martta Tammi*, II *Hilda Mäenpää*, III *Edvin Raitanen* ja ylimääräisen palkinnon sai *Janne Lehtimäki*.

B-ryhmässä, jossa kilpaili seitsemän henkilöä, sai I palkinnon *Hilda Kauppinen*, II *Alma Jalava*, III *Elias Savisaari*, IV *Helga Santalahti* ja ylimääräisen palkinnon *Aina Wallenius*.

Ruotsalaisessa A-ryhmässä, jossa oli kaksi osanottajaa, sai ensimmäisen palkinnon *Sigrid Wieno*, joka lausui „Förbön för de dövstumma“ ja II *Margit Winsten*, joka lausui „Farmor och hennes sonson.“

B-ryhmässä oli ainoastaan yksi osanottaja.

Palkintoina jaettiin kilpailussa pieniä talous- ynnä muita hyödyllisiä esineitä ja kirjoja, joiden ostoon yhdistyksen toimikunta oli antanut 100 mk.

Uudet lausuntokilpailut pidetään taas Turun yhdistyksessä ensi työ kautena.

Uhrautuvaisuutta. Turun lähistölle perustettavan kuuromykkäin miesten vanhainkodille ovat puusepät *J. Hakala, E. Raitanen* ja *H. Wieho* tehneet palkatta Turun auttajayhdistyksen aineista kauniin kaapin. Tämä todistaa uhrautuvaisuutta jo siitäkkin syystä, kun he perheellisinä miehinä raskaan päivätyönsä päätyttyä ovat työnsä lahjoittaneet vanhainkodille.

Lahjoituksia. Turun kuuromykkäinkoulu on saanut Turun kansalliselta kirjakaupalta 1000 mk. kirjakaupan viime vuonna perustamaan rahastoon „oppilaiden vapaa-päivien ja lomahetkien toiminnallisen vieton edistämiseksi.“

Turun kuuromykkäinyhdistys on saanut Turun kaupungin valtuustolta 1200 mk. ja Turun säästöpankilta 350 mk.

Apuraha. Kuuromykkäin auttajayhdistyksen keskus-toimikunta on saanut valtiolta 6000 markan apurahan yhdistyksen tarkoituksiin.

Kevätlukukauden toiminnan päättäjäsiltä oli Turun kuuromykkäinyhdistyksessä toukok. 29 p:nä. Tässä tilaisuudessa antoi yhdistys opettajatar *H. Achrenille*, joka voinee syksyllä siirtyä paikkakunnalta muualle, muistoksi kasvatustönsä kirjan kukkineen. Lahjaa annettaessa puhui yhdistyksen puheenjohtaja siitä työstä, jonka *nti Achren* on tehnyt yhdistyksen hyväksi.

Tämän jälkeen antoi hra *J. Lehtimäki* urheiluseura „Valppaan“ puolesta hra *I. Wuoriselle*, joka on johtanut miesten voimistelua, kauniin valokuva-albumin, pitäen samalla hänelle puheen.

Työkauden lopettajais puheessaan kosketteli yhdistyksen puheenjohtaja muutamia kohtia yhdistyksen lukuvuoden toiminnassa, ilmoittaen että yhdistyksen avaus pohjoismaiden urheilukilpailujen vuoksi tapahtuu syyskuun 17 p:nä piirikokouksen yhteydessä.

Aittien päivää vietettiin ohjelmineen Turun kuuromykkäinyhdistyksessä toukokuun 22 p:nä.

K. U. L:lle on myönnetty 5,000 mkn suuruinen valtiotavustus urheilun edistämistä varten maassamme.

Talonkauppa. Toukokuun 21 p:nä 1921 tehdyllä kauppa-kirjalla on tal. p. *Toivo Tuomola* Loimaan Pappiskenkylässä ostanut itsellensä palstatilan. Kauppahinta oli 6,000 mk. ja vastaanotto heti.

Alavuuden Jokivarren kylässä Naaralan talossa on kokous elokuun 7 p:nä, jossa kokoontutaan keskustelemaan asioita. Siis Naaralaan sankoin joukoin! Terve tuloa.

Tiedonanto. Nikkarilan ent. johtajattaren muistolahja-keräykseen osanottajille!

Täten ilmoitan, että viime maaliskuun numerossa oleva kehoitus „Nikkarilan entiset oppilaat huomatkaa“ sai osakseen vain vähän kannatusta; ainoastaan muutamat älynsivät sen merkityksen. Olen kuullut, että Kuuromykkäin Lehti ei tule hyvin monellekaan, joten he eivät tienneet keräyksestä mitään. Mutta kumminkin olisi voinut enemmän osanottajia tulla. Tietenkin on jokaisella oma tahtonsa, vaan kumminkin tämä olisi ollut jokaisen velvollisuus ja kunnia velka.

Ilmoitan täten saaneeni vastaanottaa *Liisa Ahoelta*, *Anna Väisäseltä*, *Suoma Sillanpäältä*, *Saima Luhtalta*, *Hilja Nikulaiselta*, *Kaisu Hautaselta*, *Fanny Pekkariselta* ja *Silja Martikaiselta*. On kertynyt summa 56 mk. ja

ostimme asian tuntevien kehoituksesta kirjan „*Jeesuksen elämä*“, *C. Skovgaard* — *Petersenin* kirjoittaman. Se on ilmestynyt, kuvitettu ja isonkokoinen kirja. Hinta 40 mk. Jäännös 6 mk. postimaksuihin ja 10 mk. lähetimme sillä toivomuksella että lahjan saaja valitsee jonkun kirjan. Nyt on tullut neiti *Vialénilta* vastaus, että kirja on saapunut perille ja hän käski sanoa Teille paljon kiitoksia, siitä hän oli tullut iloiseksi.

Sisarallinen tervehdys
Stiina M:selta.

Esitelmä-päivät vietetään Tampereen Km. yhdistyksen toimesta Tampereella syyskuun 24—25 p:nä 1921. Esitelmöitsijöinä ovat johtajatar *Maria Kahelin*, opettaja *J. K. Palomaa* ja *S. Km. Liiton pääsihteeri*, pastori *H. Nyberg*. Esitelmät koskevat itsekasvatusta, kodinhoitoa, raittiutta, historiaa y.m. Ohjelma on seuraava:

Lauantaina syyskuun 24 p:nä kello 2 päivällä ohjelmien jako, alkajaispuhe, kello 3—4 i. p. esitelmä, klo 6—9 i. p. esitelmää.

Sunnuntaina syyskuun 25 p:nä klo 8 aamulla kävelyretki Varalaan, jossa on hartauskokous (sateen sattuessa klo 10—11 a. p. kansakoululla), klo 1—4 i. p. esitelmää, klo 6—7 esitelmä, klo 7 i. p. lopettajais-illanvietto. Kokouspaikkana on *Kyttälänk. 8:n kansakoulu*. Tampereen ja sen ympäristön kuuromykkäät ovat tervetulleita näihin esitelmä-tilaisuuksiin

Tampereen Kuuromykkäinyhdistys.

Viime numerossa ilmoitettiin, että esitelmäpäivät pidettäisiin syysk. 10—11 p. Tämä aika ei sovellu Kuuromykkäin Kansainvälisten urheilukilpailujen Helsingissä takia, joka sattuu juuri samaan aikaan. Sen tähden on siirrettävä syysk. 24 ja 25 p.

Huomatkkaa! Vielä kerran ilmoitamme, ettemme painata lehteen kihlaus-, vihkimä- y.m. ilmoituksia, jollei maksu 5—10 mk. seuraa mukana.

Ilmoituksia.

Hvua kunnollinen nuorukainen, tottunut kaikkiin maanviljelystöihin saa heti paikan *Autusten tilalla*

Askaisissa T. L.

P. S. Siellä on jo ennestään kuuromykkä, joka haluaa työtoveria itselleen.

Sanna-Maija Syrjämäki

syntynyt 25 p:nä elokuuta 1885 Lapualla, kuoli unitautia ja aivokalvontulehdusta sairastettuaan *Pietarsaaren sairaalassa* 9 helmikuuta. Hänen ruumiinsa haudattiin Lapualla. Häntä kaivaten muistavat paitsi muita sukulaisia ja ystäviä.

Äiti ja sisarukset.